

Garphyttans skolas Trygghetsplan

Läsår: 2025–2026

Innehåll

1. Grunduppgifter	3
1.1 Verksamhetsformer som omfattas av planen	3
1.2 Ansvariga för planen	3
1.3 Vår vision	3
1.4 Planen gäller från	3
1.5 Planen gäller till	3
1.6 Läsår	3
1.8 Vårdnadshavarnas delaktighet	4
1.9 Personalens delaktighet	4
1.10 Förankring av planen	4
2. Utvärdering	6
2.1 Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats	6
2.2 Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan	6
2.3 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan	6
2.4 Årets plan ska utvärderas senast	6
2.5 Beskriv hur årets plan ska utvärderas	7
2.6 Ansvarig för att årets plan utvärderas	7
3. Främjande insatser	8
3.1 Ansvar och förutsättningar för trygghetsarbetet	8
3.2 Planerade insatsers omfattning och dess struktur	9
3.3 Faddergrupper	10
3.4 Tillsammansträffar	11
3.5 STAR-arbete/värdegrundsarbete	12
3.6 Vi tar hand om oss själva och varandra	13
4. Kartläggning	14
4.1 Kartläggningsmetoder	14
4.2 Områden som berörs i kartläggningen	14
4.3 Hur barn, elever och föräldrar har involverats i kartläggningen	14
4.4 Hur personalen har involverats i kartläggningen	15
4.5 Resultat och analys	15
5. Förebyggande åtgärder	17
5.1 Språkbruk	17
5.2 Alla ska bli lyssnade på	18
5.3 Utveckla rasterna	19
6. Rutiner för akuta situationer	21
6.1 Policy	21
6.2 Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling	22
6.3 Personal som barn och föräldrar kan vända sig till	22
6.4 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn	23
6.5 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal	23
6.6 Rutiner för uppföljning	23
6.7 Rutiner för dokumentation	24
6.8 Ansvarsförhållande	24

1. Grunduppgifter

1.1 Verksamhetsformer som omfattas av planen

Planen gäller för Garphyttans skola, från förskoleklass till och med årskurs 6 samt fritidshemmet.

1.2 Ansvariga för planen

Skolans rektor är ytterst ansvarig för planen. Skolans Trygghetsgrupp har varit delaktiga i processen med att arbeta fram innehållet i denna plan, samt för att förankra planens innehåll i verksamheten. Trygghetsgruppen ansvarar även för att aktualisera och följa upp innehållet i planen under läsåret.

1.3 Vår vision

”Tillsammans tar vi hand om oss själva, varandra och vår skola.”

Skolans värdegrund förkortar vi och benämner som ”STAR”. Orden står för:

Självkänsla: Alla på Garphyttans skola ska ges möjlighet att utveckla en god självkänsla. Barnen ska mötas i sin utveckling utifrån var och ens förmåga.

Trygghet: Alla på Garphyttans skola ska känna trygghet.

Ansvar: Alla på Garphyttans skola ska ta ansvar för sina handlingar, sitt lärande och sin miljö.

Respekt: Alla på Garphyttans skola ska visa hänsyn och respektera varandra. Intolerans, diskriminering och kränkande ord ska inte förekomma i vår verksamhet.

Utöver värdegrunden har skolan ordningsregler som tagits fram i samarbete med eleverna.

1.4 Planen gäller från

2025-11-01

1.5 Planen gäller till

2026-10-31

1.6 Läsår

Läsåret 2025–2026

1.7 Barnets eller elevens delaktighet

Eleverna görs delaktiga i trygghetsarbetet genom de dagliga mötena och samtalen mellan elever och pedagoger där elevernas upplevda trygghet lyfts. Utöver de samtal som sker i vardagen lyfts även eleverna upplevda trygghet för diskussion under klassråd, elevråd samt under varje elevs utvecklingssamtal.

Alla elever i förskoleklass till och med årskurs 6 genomför en systematisk kartläggning av deras upplevda trygghet genom att besvara trygghetsenkäter minst två gånger per år. De elever som går på fritids besvarar även enkäter gällande den upplevda tryggheten i fritidshemmets verksamhet minst två gånger per år.

Den samlade bilden från klassråd, elevråd samt resultaten från trygghetsenkäterna ligger till grund för den analys som Trygghetsgruppen genomför för att följa upp, utvärdera och fortsätta planera skolans trygghetsarbete.

Eleverna är också med och tar fram skolans ordningsregler. Det sker via elevrådet. Där får eleverna delaktighet och inflytande utifrån elevernas upplevelse av sin skolgång.

1.8 Vårdnadshavarnas delaktighet

Elevernas vårdnadshavare görs delaktiga i skolans trygghetsarbete genom att de i olika sammanhang, till exempel under föräldramöten och utvecklingssamtal, uppmanas att ta kontakt med skolan för att framföra om deras barn upplever tiden i skolan som otrygg. Dessa synpunkter tas om hand direkt av ansvariga pedagoger, men utgör också en grund för det trygghetsarbete som Trygghetsgruppen ansvarar för att planera för hela skolan.

Vårdnadshavare ges information om skolans trygghetsplan, dess innehåll och rutiner under föräldramöten, där de också uppmanas att läsa trygghetsplanen som publiceras på skolans hemsida.

1.9 Personalens delaktighet

Skolans Trygghetsgrupp består av representanter från varje arbetslag, inklusive elevhälsan, som har i uppdrag att förmedla information mellan Trygghetsgruppen och arbetslagen. Utöver detta så görs all personal delaktig genom att bland annat bistå eleverna vid genomförandet av trygghetsenkäterna, ta del av resultaten av trygghetsenkäterna och arbeta med främjande och förebyggande insatser på gruppnivå för att utveckla tryggheten ytterligare i gruppen. Dessutom tar all personal del av Trygghetsplanen och dess innehåll, samt medverkar i de främjande och förebyggande insatser på skolnivå som Trygghetsgruppen initierar.

1.10 Förankring av planen

Trygghetsplanen förankras hos personalen genom att den nya planen publiceras i skolans interna kommunikationskanaler samt presenteras under personalmöten i anslutning till att den börjar gälla 2025-11-01. Ansvariga pedagoger får även ta del av resultat av respektive elevgrupps svar i trygghetsenkäterna, samt trygghetsgruppens förslag till främjande och förebyggande insatser på gruppnivå.

Trygghetsplanen förankras hos eleverna genom att ansvariga pedagoger presenterar Trygghetsplanen till eleverna via den PowerPoint-presentationen som Trygghetsgruppen utformar efter Trygghetsplanens innehåll och budskap. På så sätt görs eleverna uppmärksamma på de främjande och förebyggande insatser som kommer ske på skolnivå under året, och i anslutning till detta även de främjande och förebyggande insatser som ska genomföras på gruppnivå som ansvarig pedagog ansvarar för att genomföra.

Hos vårdnadshavarna förankras Trygghetsplanen genom att den görs tillgänglig för läsning på skolans hemsida, samt genom att varje klasslärare ansvarar för att publicera Trygghetsplanen på klassens sida på It's Learning. Trygghetsplanen nämns även i andra sammanhang under året, till exempel under föräldramöten, skolråd och utvecklingssamtal, för att uppmärksamma och påminna vårdnadshavarna att ta del av innehållet i den.

2. Utvärdering

2.1 Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Utvärdering har skett löpande under läsåret i klasserna och i arbetslagen. Det som framkommit i klasserna och i arbetslagen har tagits om hand utav Trygghetsgruppen som vägt in detta i den samlade utvärderingen av.

2.2 Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Samtlig personal på skolan har varit delaktiga via arbetslagens diskussioner om trygghetsarbetet, medan representanterna i Trygghetsgruppen har tagit ett särskilt ansvar för utvärderingen.

Eleverna har gjorts delaktiga i utvärderingen genom att det som framkommer i de kontinuerliga samtalen om trygghet och trivsel som görs mellan elev och pedagog tas om hand och ligger till grund för fortsatt trygghetsarbete på skolan. Dessutom genomförs diskussioner om trygghetsenkäternas resultat med eleverna, på gruppnivå i respektive klass och på skolnivå med elevrådet.

2.3 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Den samlade utvärderingen av föregående års trygghetsarbete visar att de planerade främjande och förebyggande insatserna till stor del har genomförts, men inte fullt ut. En slutsats som dras utifrån detta är att de planerade insatserna, till exempel värdegrundsdagarna, är omfattande och dess effekt upplevs inte vara i paritet till arbetet som krävs för att planera, genomföra och följa upp dem i verksamheten. En annan slutsats är att ansvaret för att genomföra insatserna i vissa fall varit otydligt eller att förutsättningarna för de som utsetts som ansvariga inte funnits i tillräcklig utsträckning.

Utvärderingarna i klasserna, med personalen och med elevrådet visar att aktiva raster är en insats som är uppskattad och effektiv, och som därmed bör fortsätta. Såväl tillgången på cyklar, anordnade lekar och tillgången till lekmaterial lyfts fram som aktiviteter som främjar trygghet och trivsel.

Eleverna har tidigare beskrivit otrygga platser, och då bland annat delar av skolgården, vilket har lett till att rastvärdarna fått tilldelade zoner att ha värdskap över. Avsikten har varit att säkerställa att vuxna finns på de identifierade otrygga platserna, och utvärderingen visar att det har haft effekt. I resultatet av trygghetsenkäterna hösten 2025 så lyfts vissa otrygga platser i mindre utsträckning än tidigare, vilket medför att det är en insats som kommer fortsättas med.

2.4 Årets plan ska utvärderas senast

2026-10-31

2.5 Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Personalen utvärderar årets Trygghetsplan på initiativ från Trygghetsgruppen. Trygghetsgruppen ansvarar för resultatet av utvärderingen och kan i samråd med till exempel elevhälsan, arbetslagen och ledningsgruppen dra slutsatser om fortsatt trygghetsarbete på skolan.

Eleverna ska utvärdera planen genom samtal om upplevd trygghet och trivsel under klassråd och elevråd. Även resultaten av trygghetsenkäterna är ett sätt att följa upp och utvärdera hur effektiva insatserna i Trygghetsplanen har varit enligt eleverna. Därför vägs även resultaten av trygghetsenkäterna in i utvärderingen av planen.

2.6 Ansvarig för att årets plan utvärderas

Trygghetsgruppen, i samråd med rektor, och genom personal på skolan.

3. Främjande insatser

3.1 Ansvar och förutsättningar för trygghetsarbetet

I utvärderingen av föregående års trygghetsarbete framkommer att alla planerade insatser inte kunnat genomföras, vilket bland annat härleds till att ansvaret för insatserna delvis varit otydligt och delvis för att ansvariga inte haft tillräckliga förutsättningar för att planera och genomföra insatserna. Därför lyfts ansvar och ansvarigas förutsättningar fram som en främjande insats i det här årets Trygghetsplan.

Områden som berörs av insatsen

Förutsättningar för att planera och genomföra framtagna insatser för att främja trygghet och förebygga otrygghet.

Mål

Genom att tydliggöra ansvar och möjliggöra förutsättningar för att planerade insatser utförs förväntas skolans trygghetsarbete i högre utsträckning bli utfört och på ett mer kvalitativt sätt.

Insats

Att ansvar för respektive insats tydliggörs och kommuniceras.

Trygghetsgruppen, med representanter från varje arbetslag, ges förutsättningar för att planera och genomföra de insatser som de blivit tilldelade. Vilka förutsättningar som krävs beror på insatsens karaktär och omfattning, och detta diskuteras mellan Trygghetsgruppen och rektor kontinuerligt.

Ansvarig

Trygghetsgruppen bestående av representanter från varje arbetslag, inklusive elevhälsan, samt rektor.

Uppföljning

Löpande.

Datum när det ska vara klart

I god tid inför varje planerad insats genomförande.

3.2 Planerade insatsers omfattning och dess struktur

I utvärderingen av föregående års trygghetsarbete framkommer att alla planerade insatser inte kunnat genomföras, vilket bland annat härleds till att de planerade insatserna varit för omfattande för att kunna driva igenom och för att de inte står i paritet till dess effekt i verksamheten. Därför lyfts planerade insatser omfattning och dess struktur som en främjande insats med intention att det som planeras in ska ha reell effekt i verksamheten samt ska vara realistiska att kunna genomföra.

Områden som berörs av insatsen

Skolans främjande och förebyggande trygghetsarbete.

Mål

Genom att effektivisera skolans främjande och förebyggande insatser så är målsättningen att insatser genomförs enligt denna plan och då på ett kvalitativt sätt som i stor utsträckning har positiv effekt för den upplevda tryggheten på skolan.

Insats

Ett arbete med att utveckla de traditionsenliga värdegrundsdagarna initieras och genomförs under året. Bland annat tas ett årshjul fram där de främjande och förebyggande insatserna planeras in med avsikt att skapa framförhållning, jämn utspridning under året och förhoppningsvis även positiva förväntningar i verksamheten. Traditionella aktiviteter behöver beskrivas och dokumenteras så att dess syfte tydliggörs för all personal, samt att hur aktiviteten ska genomföras dokumenteras och därmed tillgängliggörs för all personal.

STAR-arbetet utvecklas för att främja progression utav elevernas förståelse för begreppens innebörd och hur de kan yttra sig i olika situationer beroende på elevernas ålder. Ett arbete med att ta fram temaområden för respektive årskurs påbörjas med målsättningen att en elev ska ha mött STAR ur sju olika perspektiv efter sina sju år på vår skola.

Ansvarig

Trygghetsgruppen bestående av representanter från varje arbetslag, inklusive elevhälsan, samt rektor.

Uppföljning

Löpande.

Datum när det ska vara klart

Senast 2026-10-31

3.3 Faddergrupper

Områden som berörs av insatsen

Möte och samverkan mellan klasser, samt att främja att eleverna får relation till fler elever och vuxna på skolan.

Mål

Att öka tryggheten och främja social samhörighet genom att hjälpa barnen att lära känna barn från andra klasser. Att skapa trygga arenor för eleverna att hitta äldre eller yngre vänner i skolan för att därigenom skapa en skola där vi hjälps åt att ta hand om oss själva, varandra och skolan.

Insats

Eleverna ingår i grupper där det är några från varje klass. Grupperna hjälper eleverna att vidga sitt sociala kontaktnät. De små barnen på skolan får under trygga former närma sig de äldre barnen medan de äldre barnen får möjlighet att vägleda de yngre barnen i aktiviteterna. Faddergrupperna kan till exempel användas under de inplanerade tillsammanträffarna/fadderträffarna under året.

Ansvarig

Trygghetsgruppens initierar, och pedagoger ansvarar för genomförandet.

Uppföljning

Efter aktiviteten.

Datum när det ska vara klart

Pågående under läsåret.

3.4 Tillsammanträffar

Områden som berörs av insatsen

Möte och samverkan mellan klasser, samt att främja att eleverna får relation till fler elever och vuxna på skolan.

Mål

Genom att eleverna får möta andra elever, i ledda aktiviteter men utanför respektive klassrums struktur, är målsättningen att främja att varje elev utvecklar relationer till fler elever, övar sig i samspel med elever i olika åldrar och med olika förutsättningar. Målet är också att träffarna främjar en gemenskap och vi-känsla på skolan där både elever och personal inkluderas.

Beroende på träffarnas innehåll och karaktär kan ytterligare målsättningar finnas. Träffarnas innehåll planeras utifrån skolans vision ”*Tillsammans tar vi hand om oss själva, varandra och vår skola*”. Till exempel kan en vi främja att vi tar hand om oss själva genom att lyfta och diskutera hälsa utifrån perspektiven återhämtning, sömn, kost och motion.

Insats

- **Garphytteklassikern;** Under 4 tillfällen per läsår anordnas friluftsdagar med fokus på gemenskap och fysisk aktivitet.
- **Hälsoveckan;** En gång per läsår sätter vi särskilt fokus på hälsa i form av kost, motion, återhämtning och sömn. Aktiviteter som berör detta anordnas för varje klass.
- **Talang;** Genom att uppträda för varandra övas vår respekt för varandra och vår självkänedom. Såväl de som uppträder som de som är publik deltar till att främja gemenskap och vi-känsla.
- **Fadderträffar;** Under årets gång anordnas fadderträffar där eleverna träffas i sina faddergrupper och tillsammans genomför en förbestämd aktivitet som främjar samarbete och gemenskap.
- **Terminsuppstarter;** I början av varje termin möts hela skolan på en storsamling. Syftet är att främja gemenskap och vi-känsla.
- **Påksamling;** En av eleverna efterfrågad och uppskattad tradition är den så kallade påksamlingen där eleverna tävlar klassvis mot varandra och mot vuxna i olika moment. Syftet med aktiviteten är att främja gemenskap, vi-känsla och samarbete.

Ansvarig

Trygghetsgruppens initierar, och pedagoger ansvarar för genomförandet.

Uppföljning

Efter genomförd tillsammanträff.

Datum när det ska vara klart

Pågår under hela läsåret.

3.5 STAR-arbete/värdegrundsarbete

Områden som berörs av insatsen

Vi arbetar med de fyra begrepp **Självkänsla, Trygghet, Ansvar** och **Respekt** som tillsammans bildar värdegrunden STAR.

Mål

Genom att presentera begreppen i STAR och arbeta med dess innebörd utvecklas elevernas förståelse och deras förhållningssätt till sig själv och andra. När innebörden av STAR utvecklas hos individen främjas förmågan att främja en trygg miljö för andra i sin närhet och omgivning.

Insats

I början av varje termin arbetar varje klass med STAR genom att presentera begreppen och dess innebörd, samt utifrån en åldersadekvat situation diskuterar hur STAR kan tillämpas. Även fritidsverksamheten belyser STAR och kompletterar skolverksamhetens arbete.

Ansvarig

Respektive arbetslag ansvarar för att initiera, planera och genomföra arbetet.

Uppföljning

Arbetet följs upp efter respektive insats varje termin, där den föregående terminen formar hur den nästkommande terminens arbete ska utformas.

Datum när det ska vara klart

Pågår hela läsåret.

3.6 Vi tar hand om oss själva och varandra

Områden som berörs av insatsen

Socialt samspel genom att uttrycka sin åsikt och upplevelse, lyssna in andras åsikter och upplevelser, och agera med respekt både för sig själv och sin medmänniska.

Mål

Målsättningen är att alla elever ska känna sig sedda, hörda och respekterade. Genom att genomföra samtal med elever i en utvald klass och/eller grupp kan elevernas trygghet främjas, samtidigt som strategier och verktyg för att uttrycka sina behov och läsa av hur andra känner och mår även kan verka förebyggande.

Åtgärd

Skolkurator genomför arbeten i utvalda klasser utifrån förutbestämda material, så som ”Stopp min kropp” och ”Bråka smartare”, eller med andra typer av värdegrundsövningar.

Motivera åtgärd

I enlighet med vår vision ”*Tillsammans tar vi hand om oss själva, varandra och vår skola*” vill vi arbeta för att utveckla självkännet och verktyg för att möta andras behov. Syftet med åtgärden är att skapa fler sociala verktyg för barnen att använda i sina relationer, så som vikten av integritet och samtycke.

Genom att ha fokus på att må bra, att alla ska få komma till sin rätt och att ta hand om varandra, istället för att vakta på varandra och sin ställning i gruppen, är intentionen att elevernas trygghet och trivsel ska främjas i den aktuella gruppen.

Ansvarig

Skolkurator tillsammans med klasspedagoger och fritidspersonal.

Uppföljning

Uppföljning sker efter tillfällena och i samtal med eleverna.

Datum när det ska vara klart

Pågående under hela läsåret.

4. Kartläggning

4.1 Kartläggningsmetoder

En viktig del av kartläggningen av elevernas upplevda trygghet sker genom dagliga möten och samtal mellan elever och pedagoger, samt mellan vårdnadshavare och pedagoger. Dessa samtal sker i olika former och rör såväl skola som fritids. Dessutom lyfts trygghet och trivsel på klassråd och elevråd, samt under utvecklingssamtal. Information som framkommer under dessa tillfällen tas om hand och blir en del av den totala kartläggningen utav den upplevda tryggheten och trivseln på skolan.

Utöver samtal och mötena som berör trygghet och trivsel så genomförs systematisk kartläggning av elevernas upplevda trygghet i form av trygghetsenkäter. Bland annat svarar eleverna på hur de upplever sina raster, om de upplever någon särskild plats som otrygg, om de har någon att vara med när de önskar det och om det finns vuxna på skolan som de kan vända sig till för att prata. Trygghetsenkäten genomförs klassvis minst två gånger per år, samt minst två gånger per år i fritidshemsverksamheten. Resultaten i trygghetsenkäterna analyseras på gruppnivå och skolnivå utav Trygghetsgruppen, samt på gruppnivå och individnivå utav ansvarig klasslärare.

Skolans Trygghetsgrupp ansvarar även för att regelbundet sammanställa antalet inkomna anmälningar om misstänkt kränkande behandling och kartlägga dessa utifrån kön, plats och typ av kränkning.

4.2 Områden som berörs i kartläggningen

Elevernas upplevelse av trygghet och trivsel på skolan, på skolgården och i verksamheten. Bland annat uppmärksammas otrygga och trygga platser, elevernas upplevelse utav hur vuxna bemöter, agerar och ingriper om de söker stöd eller hjälp, samt elevernas upplevelse utav social trygghet.

4.3 Hur barn, elever och föräldrar har involverats i kartläggningen

Eleverna involveras i kartläggningen genom att det är deras upplevelse som står i fokus; Genom dagliga samtal, möten och enkäter ges eleverna möjlighet att beskriva sin upplevelse av trygghet och trivsel på skolan. Dessutom ger sammanställningen och kartläggningen utav inkomna anmälningar om misstänkt kränkande behandling en helhetsbild av vilka situationer eleverna försätter och försätts i.

Vårdnadshavare ges möjlighet till inflytande i kartläggningen genom att skolans personal uppmuntrar till kontakt och dialog om deras barns upplevda trygghet och trivsel.

4.4 Hur personalen har involverats i kartläggningen

All personal är involverade i kartläggningen genom att de dagligen möter eleverna och följer upp deras upplevda trygghet och trivsel. Dessutom är det personal som initierar klassråd, elevråd och andra samtal med eleverna, samt genomför trygghetsenkäterna. Information som framkommer i samtal, möten och enkäter delges berörd personal.

4.5 Resultat och analys

I den kartläggning som genomförts framkommer att eleverna i större utsträckning känner sig trygga på skolan än tidigare år, men eleverna är trots detta mer trygga i sin klass. Differensen mellan upplevd trivsel i klassen och trivsel på skolan tros bero på att eleverna vistas i sin respektive klass under hela skoldagen och att tillfällena för att möta och lära känna andra elever och annan personal blir begränsade. De olika klassernas kulturer möts till exempel på raster, i förflyttningar, i övergångar mellan verksamheter och på fritids, vilket också kan vara en orsak till att det främst är dessa situationer som upplevs som otrygga utav eleverna. Därför kommer arbetet med att främja trygghet och trivsel på skolnivå fortsätta genom de främjande insatser som beskrivits ovan.

I trygghetsenkäterna framkommer att eleverna upplever ett hårt språkbruk på skolan, både avseende ord och framtoning i sättet man pratar till varandra. Med stöd av ytterligare kartläggningsmetoder visas att verbala kränkningar kan ske från elever i affekt, men även som ett mer normaliserat sätt att uttrycka sig på där den direkta mottagaren inte upplever det som en kränkning men där åhörare upplever det som otryggt. Språket är en viktig faktor gällande trygghet och studiero, och arbete med detta behöver intensifieras på hela skolan. De verbala kränkningarna sker främst på de platser och i de situationer som eleverna upplever som otrygga, vilket gör att ett förbättrat språkbruk och samtalsklimat även kan förebygga otrygghet i vissa situationer och på vissa platser.

Vissa klasser samt fritids utmärker sig på grund av låga resultat avseende trygghet i klassen/gruppen. Majoriteten av eleverna beskriver att de trivs och har någon att vara med när de önskar, men uttrycker ändå en viss otrygghet i klassen/gruppen. Den upplevelsen framkommer både i trygghetsenkäterna, i kontakten med vårdnadshavare och vid utvecklingssamtal. I samtal med eleverna framkommer att otydlig struktur, förflyttningar och övergångar mellan aktiviteter under skoldagen bidrar till den upplevda otryggheten i dessa klasser. I samtalen med eleverna framkommer också att otydlig struktur, otydliga förväntningar, övergång mellan skola-fritids, samt övergångar mellan aktiviteter på fritids bidrar till upplevd otrygghet under fritidstid. I samtal i personalgruppen framkommer att det finns strukturer som förväntas följas både på skolnivå och i respektive klass, samt tydliggjorda förväntningar, men i samtal med eleverna framkommer att eleverna inte uppfattar dessa strukturer och förväntningar. Arbetet med att utveckla detta kommer pågå som en del av det pedagogiska utvecklingsarbetet på skolan och på fritids.

På individnivå ser vi ett mönster kring elevers upplevelse utav att det finns vuxna att vända sig till. Majoriteten av eleverna besvarar trygghetsenkäten med att det finns vuxna att vända sig till i skolan och att de upplever sig bli lyssnade på, vilket

är ett återkommande högt resultat i likhet med föregående år, men vissa elever beskriver att de upplever att det endast finns vuxna att vända sig till under delar dagen, och några beskriver att de upplever sig ha vuxna att vända sig till men att de inte upplever att de får gehör för det som de uttrycker till de vuxna. Utifrån den samlade kartläggningen är bedömningen att skolans relationella arbete är framgångsrikt för elevernas upplevda trygghet och trivsel, men att det i vissa klasser, grupper eller för vissa individer behöver göras ett arbete för att främja elevernas trygghet ännu mer. Detta arbete sker i som en del av skolans främjande arbete, och i de klasser/grupper som utmärkt sig i kartläggningen så anpassas arbetet för att möta det som framkommit om elevernas upplevda trygghet och trivsel.

Skolan arbetar aktivt med att kartlägga otrygga platser, vilket medför att eleverna är duktiga på att beskriva vilken eller vilka platser som de upplever som minst trygga. Precis som föregående år nämns skolgården, och då specifikt baksidan, och omklädningsrummen. Skolan arbetar främjande, precis som föregående år, med att ha vuxna på de platser som eleverna identifierat. Utöver ovanstående är det olika platser som lyfts fram för olika stadier och olika klasser. Exempel på ytterligare otrygga platser är korridor, kapprum och i vissa klasser även platsen för undervisningen (klassrum eller på fritids). Några elever beskriver i trygghetsenkäterna att de upplever att sociala medier och vägen till och från skolan som otrygga platser. Erfarenheten utav kränkningar på sociala medier är lägre än tidigare år, och otryggheten gällande vägen till och från skolan beskrivs kunna bero på faktorer så som trafik, mörker eller att något ska hända. Endast ett fåtal elever beskriver oro för att ta sig till och från skolan med hänvisning till oro för kränkningar.

I kartläggning av inkomna anmälningar om misstänkt kränkande behandling kan skolan se att det finns flera elever i varje klass som blivit utsatt för misstänkt kränkande behandling. Det är främst verbala kränkningar, men även fysiska kränkningar i form av puttar, slag eller sparkar förekommer. Både pojkar och flickor blir utsatta, men pojkar blir i större utsträckning utsatta för fysiska kränkningar än flickor. Det är fler pojkar än flickor som utsätter andra för fysiska kränkningar. Rast, förflyttningar och övergångar är då de flesta kränkningarna sker, men även klassrum förkommer. Fotbollsplanen har tidigare varit en plats som utmärkt sig negativt gällande förekomsten av kränkande behandling, men under föregående år har frekvensen minskat.

Arbetet med åtgärderna runt kränkningssärendet visar att skolan generellt sett är snabba på att reda i konflikter och att hitta åtgärder. De flesta kränkningarna sker från elever i affekt, och generellt så kvarstår ingen oro efter två veckor efter att kränkningen inträffat. Tidigare fanns det ett mönster där kränkningarna ökade inför loven men i nuläget kan skola se att antalet kränkningar är mer utspridda över hela läsåret. Skolan kan också se ett mönster där grupper som kommer från förskolan tar längre tid på sig att börja fungera som grupp.

Vid genomgång av kränkningssärendena så kan skolan se att rutinen för att anmäla, utreda, åtgärda och följa upp misstänkt kränkande behandling behöver repeteras i personalgruppen, vilket kommer ske som en del av det pedagogiska utvecklingsarbetet på skolan och på fritids.

5. Förebyggande åtgärder

5.1 Språkbruk

Områden som berörs av insatsen

Hela skolan men främst skolgården under rast och kapprummen.

Mål

Att vägleda barnen till ett språkbruk som skapar trygghet och där barnen kan uttrycka sig utan att kränka någon.

Åtgärd

Personal vägleder barn i samtal där man reflekterar kring språket och hur det påverkar andra elever. Vägledningen sker under skoldagen och på fritids när personal hör ord som inte ska förekomma på skolan eller på fritids. Då markerar personal att språkbruket inte är ok och pratar med barnet om hur man kan uttrycka sig istället.

Språkdektiven:

Barnen får till uppdrag att lyssna efter svordomar och förolämpningar på rasten. Sedan går man igenom orden efter rasten och klassen får komma på vilka andra ord som man kan använda istället för svordomarna.

Klassläraren väljer två raster i veckan där eleverna får vara språkdektiver. Fritids kommer också ha Språkdektiv och där kommer det ske under både fri lek samt i strukturerad aktivitet.

Motivera åtgärd

Barnen uttrycker i trygghetsenkäterna att de upplever ett negativt språkbruk på skolan som skapar en otrygghet och en olust inför vissa situationer. Alla barn har rätt att vara trygga utan att bli verbalt kränkta.

Ansvarig

All personal.

- Trygghetsgruppen ansvarar för att initiera så att alla klasser samt fritids arbetar med Språkdektiven
- Varje klasslärare ansvarar för att aktiviteten genomförs i klassen.
- Fritidspersonal ansvarar för att motsvarande aktivitet genomförs på fritids.

Trygghetsgruppen ansvarar för att följa upp med all personal hur det fungerar.

Uppföljning

Kontinuerligt under året.

När uppföljning initieras utav Trygghetsgruppen så meddelar klasslärare och fritidspersonal vilka ord som förekommit, var de är vanligt förekommande och vilka ord elevgruppen valt som ersättare. Trygghetsgruppen inventerar upplevelsen av språk och trygghet under rasterna och meddelar rastvärdarna var otryggheten på raster kan finnas. Detta för att snabbt kunna möta eventuell otrygghet på raster och på skolan.

Datum när det ska vara klart

Åtgärden löper under hela läsåret fram till nästa utvärdering inför en ny Trygghetsplan.

5.2 Alla ska bli lyssnade på

Områden som berörs av insatsen

Hela skoldagen.

Mål

Alla elever på skolan ska känna att det finns trygga vuxna att prata med under hela skoldagen och under fritidstid. Personalen ska ta elevernas känslor på allvar och aktivt uppmuntra eleverna att uttrycka sina känslor och behov.

Åtgärd

Pedagoger arbetar med att presentera olika sätt för eleverna att uttrycka sig på och uppmuntrar eleverna att nyttja dem. Dessutom tar pedagogerna ansvar för att skapa situationer där eleverna ges tid och utrymme att uttrycka sig om känslor och behov.

All personal arbetar för att upptäcka vilka olika tillvägagångssätt som elever väljer för att initiera kontakt med vuxna, och vara lyhörda för dessa. På så sätt kan även elever som inte söker kontakt uppmärksammas och ett arbete kring hur dessa elever ska ges möjlighet att uttrycka sig kan påbörjas.

”Trygghetslistan”:

Genom att genomföra aktiviteten arbetar pedagogerna med att uppmärksamma elevers tillgång till vuxna och relationer som bär, samt för att tillskapa fler och starkare relationer för varje elev.

Motivera åtgärd

Då det visade sig i trygghetsenkäten att vi har elever på skolan och på fritids som upplever att de inte har en trygg vuxen att prata med så behöver vi aktivt skapa förutsättningar för att alla barn har möjlighet att prata med en trygg vuxen. Detta finns också beskrivet i skollagen att skolpersonal ska agera för att förebygga kränkande behandling. Det står också i läroplanen att varje elev ska få uttrycka sin mening.

Ansvarig

All personal på skolan.

- Trygghetsgruppen initierar arbetet med ”Trygghetslistan” och följer upp det.
- All personal uppmärksammar hur elever söker kontakt och är lyhörda för detta, eller att elever inte söker kontakt med vuxna.
- Pedagoger ansvarar för att presentera flera sätt att uttrycka sig för eleverna.

Uppföljning

Trygghetsgruppen följer upp arbetet med ”Trygghetslistan”.

Genom Trygghetsenkät som genomförs minst två gånger per läsår.

Datum när det ska vara klart

Pågår under hela läsåret.

5.3 Utveckla rasterna

Mål

Genom att på olika sätt locka till lek, aktivitet och rörelse fånga elevernas uppmärksamhet och engagemang i en konstruktiv aktivitet är målsättningen att skapa fler positiva möten, samspel och utbyten mellan eleverna, som i sin tur minskar antalet konfliktsituationer under raster. Målsättningen är att de positiva upplevelserna även främjar elevernas upplevda trygghet och trivsel på hela vår skola.

Åtgärder

- Cykelförrådet fortsätter hålla öppet då det upplevs fungera bra utav eleverna.
- Rastaktiviteter leds av pedagog varje dag. Med tydligt ledarskap och struktur skapas tillfällen som kan erbjuda en trygghet som den fria leken inte har. Genom att inkludera flera elever kan relationer främjas mellan eleverna på skolan.
- Läsrast erbjuds minst en gång i veckan i biblioteket, vilket erbjuder ett annat sammanhang för eleverna att finna vila och återhämtning. Det möjliggör också för eleverna att bygga relation till fler vuxna på skolan, som i sin tur avser främja tryggheten på hela skolan.

Motivera åtgärd

Syftet är att främja trygghet för eleverna och förebygga misstänkt kränkande behandling.

Ansvarig

Rastvärdar för respektive rast ansvarar för att tillgängliggöra cyklar, lekmaterial och rastaktiviteter för eleverna. Arbetslagsledarna ansvarar för att positionerna för cyklar, lekmaterial och rastaktiviteter bemannas trots frånvaro, alternativt att det tydligt kommuniceras att det är inställt.

Uppföljning

Uppföljning sker genom trygghetsenkäten som genomförs minst två gånger per år, via dialog med eleverna vid till exempel klassråd och elevråd.

Datum när det ska vara klart

Pågående under hela läsåret.

6. Rutiner för akuta situationer

6.1 Policy

Diskriminering och trakasserier

Diskriminering är när skolan behandlar en elev sämre än andra elever utifrån någon eller några av diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionshinder
- Sexuell läggning
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Ålder

Trakasserier är uppträdande där elev kränker annan elevs värdighet och där kränkningen har samband med någon/några av ovanstående diskrimineringsgrunder. Elever kan inte diskriminera varandra, däremot kan elever bli utsatta för diskriminering från personal på skolan. Diskriminering och trakasserier är oacceptabla handlingar. När skolan får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för diskriminering eller trakasserier utreder skolan händelsen och vidtar åtgärder för att förhindra fortsatta händelser och skapa trygghet för eleven.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Kränkningar är oacceptabla handlingar. När skolan får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling utreder skolan händelsen och vidtar åtgärder för att förhindra fortsatta händelser och skapa trygghet för eleven.

Uttryck för trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier och kränkande behandling kan ta sig olika uttryck, till exempel:

- Fysiska kränkningar, t ex bli utsatt för slag, knuffar eller rycka någon i håret.
- Verbala kränkningar, t ex hot, svordomar, öknamn.
- Psykosociala kränkningar behandling t ex utfrysning, grimaser, alla går när man kommer.
- Texter och bilder, t ex teckningar, lappar, fotografier, filmer, meddelande på olika sociala medier.

Rätten till likabehandling är en grundläggande mänsklig rättighet. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter. Alla elever har rätt att vistas i skolan utan att utsättas för någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Allmänt

- All personal på skolan reagerar och agerar för att reda ut en akut händelse.
- Det är den utsatte eleven som avgör om beteendet eller handlingen upplevs som kränkande. I vissa fall kan beteenden vara kränkande även om inte mottagaren upplevt det som kränkande.

- Så snart någon i verksamheten får kännedom om att en elev har blivit utsatt för något som misstänks kunna vara kränkande behandling ska en anmälan om detta skyndsamt göras.
- Den som varit med vid händelsen är den som anmäler händelsen, utreder vad som hänt, informerar vårdnadshavare, tar fram åtgärder och följer upp dessa. Hela förloppet ska dokumenteras i Prorenata (se rutin i Trygghetsplanen).
- När personal misstänks för att ha kränkt eller diskriminerat ett barn ansvarar alltid rektor för utredningen, och ansvarar för att informera verksamhetschef.

6.2 Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- Eleverna får ofta uppmaningen att komma till personal på skolan om något har hänt eller om de ser någon annan bli utsatt för kränkande behandling.
- Personalen ska aktivt lyssna på den information som framkommer från elever och förmedla att den tas på allvar, för att därefter agera i enlighet med verksamhetens rutiner.
- Trygghetsenkäter genomförs minst två gånger per år, klassvis samt på fritids, för att erbjuda eleverna ytterligare tillfällen att informera personal på skolan om något upplevs otryggt.
- Pedagogerna har nära kontakt med vårdnadshavare som också uppmanas höra av sig till skolpersonal om något har skett.
- Under utvecklingssamtal tas frågan upp med elever och deras vårdnadshavare.
- Kontaktuppgifter till all personal förmedlas till vårdnadshavare i samband med läsårsstart, samt är möjlig att hitta via skolans hemsida.
- All personal informeras och medverkar genom att vara observanta på relationer som är i riskområdet för trakasserier och är beredd att agera och reagera.
- Det är alltid personal (rastvärdar) ute på rasterna tillsammans med barnen.
- Det finns alltid personal vid elevernas måltider som genom samtal kan fånga upp upplevelser av trygghet eller otrygghet bland eleverna.

6.3 Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Alla elever och vårdnadshavare på skolan kan vända sig till vem som helst ur personalen på skolan för att få hjälp och stöd. Det kan till exempel vara mentorer, annan undervisande personal, fritidspersonal, elevhälsan, rektor eller någon ur Trygghetsgruppen.

Trygghetsgruppen på Garphyttans skola

Matilda Hansson, kurator

matilda.hansson@orebro.se

Anneli Seilitz, lärare F-3

anneli.seilitz@orebro.se

Melinda Forsberg, lärare 4–6

melinda.forsberg@orebro.se

Mattias Persson, lärare fritids

mathias.a.persson@orebro.se

6.4 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Vi följer de riktlinjer som finns i kommunen då det gäller misstänkt kränkande behandling. Olika situationer kräver olika lösningar utifrån situationens karaktär. I vissa fall kan därför avsteg från nedanstående rutin behöva göras.

1. Stoppa den akuta situationen/konflikten.
2. Prata med berörda elever om händelsen så att du får en bild av vad som skett.
3. Informera alltid berörda pedagoger/klasslärare om situationen.
4. Kontakta vårdnadshavare samt, vid behov, rektor.
5. Vid misstänkt kränkande behandling skrivs en anmälan om detta i Prorenata. Den hamnar då hos rektor som fördelar ärendet samt skickar in anmälan till Grundskolenämnden.
6. Uppföljning med berörda elever, dokumentation sker i Prorenata.
7. Uppföljning med vårdnadshavare, dokumentation sker i Prorenata.
8. Om konflikten/kränkningen upphört ska kränkningsärendet avslutas och vårdnadshavare meddelas. Meddela även rektor att ärendet är avslutat och att dokumentationen kan arkiveras.
9. Om konflikten inte är avslutad kan eventuellt kurator kopplas in i ärendet så att den som utreder ärendet får stöd i arbetet. Om ärendet fortfarande inte löst sig bör rektor kopplas in.

6.5 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Det är förbjudet för personal att utsätta elever för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling. Om en personal på skolan får en signal om att en elev upplever sig utsatt för diskriminering eller kränkande behandling av en anställd på skolan anmäls detta till rektor, som i sin tur anmäler händelsen vidare till huvudman. Huvudman ansvarar för utredningen och vilka åtgärder som vidtas. Utredningen leds i regel av rektor på skolan som också kan ta stöd från förvaltningen i utredningen. Utredningen visar vad som skett, och eventuella åtgärder som följer beror på ärendets art.

6.6 Rutiner för uppföljning

Den personal som ansvarar för utredningen ansvarar även för uppföljning och utvärderingen.

- Ha ett uppföljningssamtal med alla inblandade inom rimlig tid.
- Om kränkningarna inte upphört ska ytterligare åtgärder inledas och ha förnyande samtal med inblandade elever och vårdnadshavare samt – om behov finns – involvera elevhälsan och/eller rektor.
- Ha ett uppföljningssamtal med utsatt elev efter ca en vecka för att säkerställa att kränkningarna upphört. Involvera även vårdnadshavare för att säkerställa att de har samma bild som skolan och eleven,

- All uppföljning dokumenteras i tjänsteanteckningar och bifogas utredningen. Detta sker också i Prorenata.
- Då utsatt elev uppger att kränkningen upphört informeras vårdnadshavarna om detta för att säkerställa att samma sak sägs hemma.
- När ärendet bedöms som avslutat meddelas rektor och ärendet arkiveras.

Uppföljningarna kan se olika ut beroende på valet av åtgärder och omfattningen i ärendet.

6.7 Rutiner för dokumentation

Kränkningsärende:

- 1) **Anmälan** om misstänkt kränkande behandling görs av den som upptäckt/fått vetskap om händelsen. Anmälan görs i Prorenata varvid systemet meddelar rektor.
- 2) Rektor skapar ett ärende och ett protokoll i Prorenata, samt skickar **anmälan till Grundskolenämnden**.
- 3) **Utredning** görs till exempel i form av samtal med berörda (se ovan). Dokumentation i form av tjänsteanteckningar skrivs av den som genomför utredningen och sparas i protokollet, och blanketten om utredning i Prorenata fylls i utav den som genomför utredningen.
- 4) Elev/elever som utfört kränkningen tilldelas ett ärende som kallas *Delaktig vid misstänkt kränkande behandling*. Även detta ärende med tillhörande tjänsteanteckningar kopplas till protokollet nämnt ovan.
- 5) Uppföljning sker efter ca en vecka. Om det inte har hänt igen och ingen oro kvarstår så kan ärendet avslutas. Annars fortsätter det med andra åtgärder.
- 6) Ärendet **avslutas** då utsatt elev uppger att kränkningen upphört. Innan avsluts ska vårdnadshavarna informeras om detta för att säkerställa att samma sak sägs hemma.
- 7) Information om att ärendet är avslutat meddelas rektor som **arkiverar** ärendet i Prorenata.

6.8 Ansvarförhållande

All personal är ansvarig för att upptäcka och reagera på missförhållanden, såsom kränkningar och trakasserier.

Huvudmannen, Örebro kommun, är ytterst ansvarig för att utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på skolan. I de flesta fall utreds ärenden av personal på skolan. Det kan vara rektor, pedagog som först blivit uppmärksam på missförhållandet eller representant ur Trygghetsgruppen. Situationen runt händelsen, inbördes relationer och kränkningens art avgör vem/vilka som är bäst lämpade att genomföra utredning och ansvara för åtgärder och uppföljning.